

Langeland: Eg vil få segja berre dei orda at vi alle saman kjenner oss som nordmenn. Eg trur ikkje det er rett å ha gruppemøte.

Presidenten: Hvis intet mere bestemt forlangende fremkommer om å holde gruppemøter, går presidenten ut fra at Stortinget finner det verdigst i denne stund samlet å ta standpunkt til og drøfte uten noen art av sidehensyn det spørsmål som er lagt fram for oss. Før vi gjør det, skal jeg anmode forsvarsministeren om å gi oss de par meddelelser hvormed han kan berike vår diskusjon.

Statsråd Ljungberg: Jeg skal få lov til å legge fram enkelte fakta, sett så nøkternt som mulig. Nå har vi mistet kontrollen i fire av våre største byer. Det medfører i ikke liten utstrekning at vi ikke lenger kontrollerer ganske store matriellopplag, spesielt hva angår sanitetsmateriell og proviant. Delvis vil det også ved mobiliseringen bli svikt i vår bilutskrivning. Hvis den nå påbudte mobilisering skrider fram, tør vi ikke si mer enn at halvparten av infanteriregimentene vil kunne mobiliseres noenlunde etter programmet. Artilleriet og kavaleriet står bedre, dem vil vi kunne regne med å kunne sette opp. Det ble meldt i rikstelefonen med det samme jeg kom her, at av jernbanen kan vi nå kun betrakte Hamar og Drammen distrikter for intakte. Drammen må man dog si transportmessig sett er nokså innesperret. Altså også for transportvesenets vedkommende vil vi få store vanskeligheter. Jeg tror nok man må si at uten kraftig og øyeblikkelig inngripen fra vest-

maktens side ser det ikke lyst ut. Når jeg taler om inngripen fra vestmaktens side, kan man ikke helt sette det ut av betraktning, at hvis de griper inn her sånn som de må gjøre for å få tyskerne ut igjen, så blir altså vårt land krigsskueplass. Stillingen utenrikspolitisk er jo også betraktelig forverret ved den posisjon Tyskland nå har fått i Danmark. Som jeg nevnte, jeg bare legger fram tørre, nøkterne fakta. At man allikevel skulle slåss for sin ære o. s. v. det vil jeg ikke benekte, men min oppgave her er altså kun å legge det fram helt nøkternt.

Wright: Det var interessant å høre forsvarsministerens redegjørelse. Jeg forstod ham derhen at situasjonen nå omtrent var, at vi kunne gjøre regning på å mobilisere omtrent halvparten av infanteriet og hele artilleriet og kavaleriet. Det forekommer meg som ikke er militærkyndig at det ville være av stor betydning om vi kunne få rede på hva dette betyr. Hva kan man sette opp av styrker f. eks. på Hamar? Hva kan man sette opp på Kongsberg og andre steder? Og hvilke muligheter har de for å kunne stoppe tyskernes videre innmarsj? Jeg tror det ville være av stor interesse om man kunne få det opplyst.

Presidenten: Presidenten finner å burde gi den meddelelse at et ekstratog til Elverum står kjørt fram og bør kjøres innen 5 minutter. Tyske styrker er underveis for å fange Stortinget og har passert Jessheim.

Møtet hevet kl. 19,40.

Møte på Elverum kl. 21,40.

President: H a m b r o.

Presidenten: De hørte alle Regjeringens forslag om å oppnevne et forhandlingsutvalg på 3 mann for eventuelt sammen med utenriksministeren å drøfte en overenskomst etter de linjer som ble berørt av statsministeren og utenriksministeren. Jeg tillater meg etter konferanse med medlemmer av Regjeringen og gruppene å foreslå at man som sådanne forhandlere sammen med utenriksministeren oppnevner herrene Lykke, Mowinckel og Sundby, og hvis ingen innvending fremkommer mot det — —

Sundby: Jeg vil gjøre innvending, for jeg synes det iallfall skal være styremedlemmer i partiene, og jeg er ikke medlem av styret. Her er jo tatt en fra hvert parti. Jeg vil foreslå hr. Moseid.

Moseid: Jeg vil støtte presidentens forslag på det beste.

Presidenten: Vel, jeg vil da henstille til hr. Sundby at han feirer denne aften med å gi seg uten flere innlegg, og betrakter forslaget som bifalt.

Regjeringen har bedt om at Stortinget skulle gi den nødvendige fullmakt til opprettelse av 3 stillinger som konsultative statsråder, slik at Regjeringen i fornødent fall kan supplere seg og styrke seg hermed. Jeg går ut fra som en given ting at Stortinget gir denne bemyndigelse, og at deri også ligger en bevilgning som stiller til rådighet de nødvendige penger, — og betrakter det som enstemmig bifalt.

Det er en given ting at når Stortinget har vedtatt disse viktige avgjørelser, er det umulig for Stortinget å føre en ambulerende tilværelse i denne overordentlig usikre tid. Det vil derfor, forekommer det meg, være naturlig at Stortinget gir Regjeringen en generalfullmakt til, inntil det tidspunkt kommer da presidentskapet i overensstemmelse med Regjeringen innkaller Stortinget til møte igjen, å vareta rikets anliggender, med Stortingets fullmakt til å treffe de nødvendige avgjørelser og beføyelser.

Statsminister Nygaardsvold: De tre menn får De peke ut selv.

Presidenten: Ja, det får man jo da drøfte, det behøver ikke å gjøres nå på stedet.

Lykke: Jeg var av de uheldige som gikk feil, og kom nettopp inn og hørte at mitt navn ble nevnt i forbindelse med forhandlingskomiteen.

Presidenten: Det er vedtatt.

Lykke: Jeg trodde man pleide å bli spurt før man ble foreslått.

Presidenten: Det er ikke helt avgjørende i denne tid. Det viktige er å få valgt de menn som man mener er skikket til å gjøre dette, og som har den fornødne erfaring og de fornødne forutsetninger for det.

Presidenten har altså foreslått at Stortinget bemyndiger Regjeringen til, inntil det tidspunkt kommer da Regjeringen og Stortingets presidentskap etter konferanse innkaller Stortinget til neste ordinære møte, å varta rikets interesser og treffe de avgjørelser og beføyelser på Stortingets og Regjeringens vegne, som må anses for påkrevd av hensyn til landets sikkerhet og framtid.

Førre: Jeg vil spørre hvilken hjemmel man har i Grunnloven for en sådan beslutning. Jeg går ut fra at den er der, men jeg vil spørre hvilken paragraf det er.

Stray: Det gir seg av seg selv, for vi har en bestemmelse om at Regjeringen kan gi

provisoriske anordninger i det tilfelle Stortinget ikke er samlet. Det er den samme fullmakt vi gir nå.

Førre: Hvis Regjeringen har den fullmakt, behøver den ikke få en ny.

Getz: Fullmakten ligger i situasjonen, vi kan ikke begynne å granske etter paragrafer.

Presidenten: Det er en helt riktig bemerkning, og Stortinget bekrefter alene ved sin beslutning den generelle adgang til å gi provisoriske anordninger som Regjeringen har i den tid da Stortinget ikke er samlet.

Jeg går ut fra at Stortinget da vil spre seg, og at de enkelte representanter vil dra herfra i morgen, eller når de finner det ønskelig, til sine hjemsteder eller dit hvor de ønsker å dra, og at man så ad offisiell kunngjørings vei eventuelt vil bli innkalt til nytt møte, men anser det også naturlig at de enkelte grupper, forinnan de drar herfra, utpeker hver et par særlige tillitsmenn som Regjeringen kan innkalle til drøftelser, uten at det hele storting blir innkalt.

Joh. Ludw. Mowinckel: Kan man komme inn til Oslo uten pass?

Presidenten: Ja, foreløpig kan man det.

Haavardstad: På vegner av arbeidarpartiet vil eg fyreslå som tillitsmenn Madsen og Magnus Nilssen.

Presidenten: Hr. Madsen er syk.

Haavardstad: Han er det nett nå, men eg går ut frå at han blir bra att.

Presidenten: På høyres vegne vil jeg foreslå Bærø og Lykke.

Lykke: Jeg tror nok det må være meg tillatt å be presidenten om sammen med hr. Bærø å overta det verv.

Presidenten: Presidenten akter å søke om permisjon fra Stortinget og stille seg til Regjeringens disposisjon til utenfor landets grenser å gjøre Regjeringen og landet de tjenester der er adgang til.

Lykke: Da tillater jeg meg å foreslå hr. Getz i mitt sted. Jeg kan ikke påta meg mer.

Moseid: Jeg vil foreslå fra bondepartiet Hundseid og Langeland.

Presidenten: Hvis hr. Lykke unnsår seg, finner jeg det naturlig at herrene Bærø og Getz blir oppnevnt.

Seip: På vegner av vinstregruppa skal eg fyreslå Mowinckel og Valen.

Langeland: Eg er så fri å fyreslå Sundby og Moseid.

Sundby: Jeg synes det kan være bra at hr. Moseid er med, men gruppens formann bør absolutt være med, og da jeg har fått det andre vervet, får vi ta hr. Hundseid.

Presidenten: Presidenten vil gjøre oppmerksom på at det jo dessuten i henhold til den beslutning Stortinget nettopp har fattet, vil bli oppnevnt konsultative statsråder, en fra hver av de store grupper, og presidenten går ut fra at statsministeren vil foreslå for Kongen den mann som bondepartiet utpeker, så alle de tre nevnte herrer vil stå til Regjeringens disposisjon i den ene eller den annen egenskap.

Langeland: Eg for min del bur så langt unda at det er vanskeleg å taka på meg dette.

Sundby: Vi tar Moseid og Hundseid.

Presidenten: Vel, jeg går da ut fra at man velger de foreslåtte herrer: Magnus Nilssen og Madsen, Bærøe og Getz, Mowinckel og Valen, og Hundseid og Moseid. — Det betraktes som bifalt.

Presidenten bringer til de representanters kunnskap som ikke vet det, at hr. Quisling har dannet en såkalt nasjonal samlingsregjering, og gjennom opprop i radio har henstillet til alle embetsmenn og offiserer å vise denne nasjonale samlingsregjering all mulig lojalitet.

Kjær: Er det noen formodning om sammenhengen mellom hans regjeringsdannelse og den omstendighet at det pågår forhandlinger mellom den legale regjering og Tyskland?

Presidenten: Der foregår ikke forhandlinger mellom den legale regjering og Tyskland, men vi håper at der vil komme til å foregå slike forhandlinger. Det er en given ting at den tyske minister, som er akkreditert hos denne regjering, eller rettere sagt, som er akkreditert hos Kongen, ikke har adgang til formelt og internasjonalt overhodet personlig å anerkjenne noen annen regjering enn den av Kongen utnevnte, konstitusjonelle. Men at der vil kunne bli komplikasjoner, har presidenten ingen tvil om.

Statsminister Nygaardsvold: Jeg må få lov til å takke for den tillit som vises Regjeringen

ved de beslutninger som er fattet nå, men det er en tung tillit, og jeg hadde ikke trodd at jeg skulle opplevd det. Men man får jo sette ryggen til så langt man orker. Jeg lover meg mye — enskjønt det er ikke riktig som jeg tenkte meg det — av de råd og den veiledning som gis av de tre menn fra de forskjellige andre partier, som blir pekt ut for å delta i regjeringsarbeidet som statsråder, og jeg lover meg også mye av de menn som her er pekt ut, og som kanskje av forskjellige grunner måtte suppleres fra forskjellige partier, til regjeringsarbeidet. — Jeg ser pessimistisk på hele vår militære stilling, jeg tilstår det. Det var forskjellige grunner, familieforhold o. l. som kanskje gjorde at jeg så mer pessimistisk på mitt arbeid. Men jeg må tilstå, at etterat jeg har opplevd at vi skulle få en Kuusinen-regjering her i landet, er jeg stemt for, at selv om den norske regjering må gå over i Sverige, så får vi forsøke å holde regjeringsnavnet oppe. Det kan kanskje hende at det ikke blir så mye praktisk arbeid å gjøre, men vi får holde navnet og regjeringsfanen oppe og vente på bedre tider. Jeg vil be dere stortingsmenn, når dere nå reiser hjem, å ta med også en hilsen til folket, at det er harde og bistre tider, bistrere enn noen gang før i vår historie kanskje, men jeg har en følelse av at folket står sammen med oss i det vi vil, nemlig et fritt Norge. Og gjør de det, så håper jeg på en lykkelig utgang av det forferdelige som vi nå opplever.

Peersen: Det er sagt at det er en rekke av våre byer som er besatt, og jeg hørte forsvarsministeren si at også min by er besatt. Er det tilrådelig å reise til hjemstedet, eller bør man helst være utenfor for det tilfelles skyld at Stortinget snarlig skulle sammenkalles? Jeg forstår det forslag som her er fremsatt, således, at når denne forhandling kommer fram i sitt resultat, får det bli Stortingets sak å avgjøre i hva retning det skal gå, om man skal fortsette å kjempe, er ikke det riktig?

Joh. Ludw. Mowinckel: Jeg er litt overrasket over dette, for jeg trodde, at hvis man kom til forhandlinger med tyskerne, og fikk ordnede forhold, så ville storting og regjering fortsette å eksistere, naturligvis med de restriksjoner som den overenskomsten måtte medføre. Men jeg trodde oppriktig talt, at etter denne dags flukt fra sted til sted skulle Stortinget vende tilbake til Oslo og der fortsette sin virksomhet. Det er så jeg har forstått det, så jeg er litt overrasket over dette at vi hjemsendes til våre hjemsteder. Hvis

det er meningen at jeg skal reise til Bergen og hr. Peersen til Kristiansand, synes jeg det er litt annerledes enn jeg hadde tenkt meg det. Jeg er i det hele tatt ikke svært fornøyd over at vi løp over hals og hode fra Hamar i aften. Jeg kan ikke begripe det. Det gikk så fort at vi omtrent ikke fikk puste. Det ble sagt at om 5 minutter står toget på stasjonen, og over uveisomme veier fant vi fram hit. Jeg har ikke forstått sammenhengen. Var det kommet meddelelse om at vi skulle tas til fange? Den kom vel ikke fra tyskerne, den var vel sendt til de militære? Det må jo være de løseste rykter. Man må unnskyld meg, men jeg synes det er litt under Stortingets og Regjeringens verdighet. Jeg hører det var sagt at regjeringen Nygaardsvold hadde tatt flukten. Jeg mener det var rimelig at man arbeidet utenfor Oslo inntil saken var ordentlig avgjort, men denne flukten til Elverum beklager jeg i høyeste grad, og hvis man skal spredes for alle vinde nå, synes jeg det er under vår verdighet. Jeg forstår disse som skal forhandle med tyskerne for å få rede på vår stilling, men jeg trodde at den norske regjering og det norske storting fremdeles skulle eksistere, — hvis da ikke tyskerne gjør det samme som Sovjet og lar den nye regjering bli den avgjørende. Da inntreer en annen situasjon, da inntreer en revolusjonær situasjon i Norge. Men inntil det er faktum, er det den nåværende regjering og det nåværende storting som eksisterer, og jeg forstår ikke den fremgangsmåte som her er foreslått.

Presidenten: Presidenten vil gjøre oppmerksom på at det ikke er foreslått noen annen fremgangsmåte enn den hr. Mowinckel selv mener. Men presidenten har ment at det var riktig å imøtese den mulighet, som også hr. Mowinckel var inne på, at hvis det viser seg at den tyske regjeringens ombudsmenn ikke vil forhandle med denne regjering, skal man forholde seg på den måte som ble nevnt. Deri ligger ingen henstilling om at den enkelte skal begi seg det ene eller det annet sted hen, men det ligger deri, at hvis forholdene gjør det umulig for den lovlige regjering å fortsette sitt arbeid, må Stortinget gi den den særlige bemyndigelse og vente med å tre sammen inntil Stortinget kan tre sammen. Vi håper ganske sikkert alle at det vil gå slik at disse forhandlinger kommer i gang, og at Stortinget, med de innskrenkninger som måtte bli en følge av situasjonen, kan fortsette å gjøre sin gjerning. Når Stortinget flyttet fra Hamar hit opp, så var det drøftet alt fra tidlig i dag, da de første tyske fly gikk over Hamar, som

er et jernbaneknutepunkt som man kunne vente at det ville bli rettet angrep mot. Der kom også fra de fremmede legasjoner som var akkreditert Regjeringen og fulgte med til Hamar, og over den trådløse opptager som ble satt i gang, en advarsel om at det ville være riktig at Stortinget hurtig forlot selve Hamar, og da det så kom melding fra generalstabens offiserer, overbragt meg gjennom et av Regjeringens medlemmer, om at en rekke busser med tyske tropper i full væpning var passert Jessheim med sikte på Hamar, Stortingets samlingssted, som det het, mente jeg det var riktig, som det har vært drøftet allerede hele dagen igjennom med de militære myndigheter på stedet, å forlegge Stortingets siste samlingsstund her hit, hvor man i hvert fall vil være tryggere enn man ville være på Hamar i dette øyeblikk. Men der er ingen motsetning mellom hr. Mowinckel og meg, og ganske sikkert ikke med noe medlem av denne forsamling, i anskuelsen av hva der vil være det naturlige, og hva vi ønsker må kunne skje.

Statsråd Wold: Jeg kunne kanskje få lov til å gi en del opplysninger i tillegg til det som presidenten har meddelt. For det første kan jeg være enig med hr. Mowinckel i at vi kom nokså hodekulls bort fra Hamar. Men da måtte vi jo følge de militære myndigheters råd. Det er ganske naturlig at vi ikke kunne risikere å komme i den situasjon at regjering og storting skulle bli tatt. Og etterat jeg er kommet her til Elverum, har jeg i telefonen fått konstatert at det var 4 fullastede busser med tyskere som nå er kommet fram til Minnesund. Jeg har også konferert med regimentssjefen her, og spurt ham om han kan stoppe bussene. Han har sagt ja til det, han mener han skal kunne stoppe bussene med tyskere. De var kommet opp til Minnesund, men der var brua så smal at de store bussene visstnok ikke kunne komme igjennom.

Med hensyn til spørsmålet om forhandlinger, har jeg også, siden jeg kom hit til Elverum, hatt en telefonsamtale med politimester Welhaven i Oslo. Han har etter Regjeringens anmodning — jeg kan vel meddele det — gjort en henvendelse til den tyske minister dr. Bräuer. Politimesteren sa at han måtte vente svært lenge før han fikk ministeren i tale, og etter å ha snakket med ham måtte politimesteren igjen vente en stund mens ministeren var ute i et annet værelse. Så kom ministeren tilbake og sa, at disse ting gikk automatisk og han hadde ikke anledning til å stoppe dem, men han imøteså Regjeringens meddelelse allikevel med meget stor interesse. Det er det vi på det nåværende tidspunkt har fra dr.

Bräuer. Politimesteren føyde til at han var høflig, men kald.

Så skal jeg få lov til å føye til en ting til. Umiddelbart etter hadde jeg igjen en samtale med politimesteren i Oslo, — jeg går ut fra, at den forbindelse får vi, men jeg går også ut fra at den samtidig avlyttes av tyskerne. Han sa da at Quisling hadde gitt ham meddelelse om at han var den nye justisminister, og han hadde anmodet politimester Welhaven om å komme til seg. Politimesteren hadde svart nei, han kom ikke. Og jeg sa han måtte holde sine folk klar og arrestere Quisling. Det var jo et tomt ord kanskje. Men så spurte han om han kunne henvende seg til de tyske myndigheter i tilfelle det skulle bli nødvendig. Dertil sa jeg at det fikk han selv avgjøre. Så spurte jeg ham hvilke maktmidler Quisling hadde, for jeg kunne ikke tenke meg at Quisling i Oslo skulle ha noen særlige maktmidler. Det fikk man da se. Og vi har jo fremdeles hele vårt politikorps på 700—800 mann og hele det sivile luftvern. Politimester Welhaven var lojal og sa at han skulle gjøre sitt beste. Men så sa han til slutt: Hvis de tyske myndigheter støtter Quisling? Ja, sa jeg, da er det vel ikke noe for Dem å gjøre. — Det er den situasjon som foreligger, såvidt jeg skjønner, i øyeblikket.

Kjær: Er det meningen nå straks å komme i forbindelse helt direkte med den tyske legasjon, meddele resultatet av Stortingets beslutninger her og prøve å bringe på det rene om ikke det tilfredsstillende, således at regjering og storting kan vende tilbake til Oslo i god orden? Det ville jo absolutt være det mest tilfredsstillende.

Moseid: Det var det samme jeg ville si.

Peersen: Poenget i mitt spørsmål var dette, om noen av Stortingets medlemmer, hvor de var, kunne tenkes å risikere å bli arrestert av tyskerne. Det var derfor jeg spurte om det var trygt å reise til sine hjemsteder, når de ble besatt.

Joh. Ludw. Mowinckel: Det var noe i retning av det hr. Kjær sa. Jeg går ut fra at politimesteren kan nås pr. telefon og justisministeren kan nå ham meget hurtig, og meddele at Regjeringen har foreslått og Stortinget tiltrådt forslaget om at det oppnevnes en delegasjon på 3 medlemmer for sammen med utenriksministeren å forhandle med tyskerne, og høre når det passer at disse forhandlere kommer til Oslo, slik at vi får satt dette i fart så snart som mulig.

Stray: Det var med stor tilfredsstillelse jeg hørte det modige og greie standpunkt som

hr. Mowinckel inntok, og jeg er sikker på at vi alle sammen sympatiserer med den tanke at Stortinget ikke skal vike, men legge for dagen at vi anser oss for nasjonalforsamlingen, og den regjering vi nå har, for den lovlige regjering, som ikke viker. Men det er et spørsmål om vi har lov til å ha en, jeg hadde nær sagt så naiv oppfatning, at de som nå er rykket inn i Norge, ganske rolig lar den nåværende regjering og det nåværende storting sitte her på Elverum og forhandle og bestemme. Jeg tror det ikke. Vi hadde et møte her i den interparlamentariske union i sommer. En rekke av de delegerte som møtte på det møte, er i dette øyeblikk i tysk konsentrasjonsleir. Det er ikke spørsmål om hva vi ønsker, eller hva vi mener. Jeg er klar over at situasjonen meget lett kan være den at vi ikke får noen forhandlinger med den tyske minister. Jeg er slett ikke sikker på om denne delegasjon får noen oppgave i det hele tatt. Får den det, og kan vi få beholde de sivile forvaltninger i landet på de hender de nå er, så er det hyggelig, storartet. Men jeg mener Stortinget har plikt til å regne med at så går det ikke. Og når vi nå spør hvordan vi så videre skal innrette oss, så synes jeg det ligger nokså snublene nær å innrette oss som vi må som medlemmer av Stortinget: gjøre vår plikt i denne situasjon, og gi Regjeringen de fullmakter som den krever, og som den må ha for å kunne fortsette å regjere. Jeg er fullt klar over at heller ikke Regjeringen får anledning til å regjere her i landet, men når Stortinget får gitt den fullmakt der, mener jeg vi forsåvidt har gjort vår plikt, vi kan ikke gi mer. Og det er ganske klart at situasjonen nå er slik, at hvis denne delegasjon kommer med en rekke betingelser og vilkår og krav, blir det bare å trekke tiden ut, og vi kan være sikre på at det blir ikke lang frist Regjeringen får til å bestemme seg. Jeg tror ikke at tyskerne ligger og venter på Stortinget i mange dager. For oss selv spiller det vel ikke så svært stor rolle om de kommer og internerer oss her, la oss si på Elverum. Men vi må ikke bringe landet i den situasjon at de som er den lovlige nasjonalforsamling og den lovlige regjering kommer i fiendens vold. Regjeringen må ha en plikt til selv å påse at så ikke skjer, og det er derfor jeg ikke kan være helt enig med representanten Mowinckel, når han oppfatter situasjonen slik at vi ganske rolig nå kan reise tyskerne i møte på vei til Oslo og bli mottatt med åpne armer og få lov til å fortsette vår virksomhet. Jeg tror ikke situasjonen ligger slik an. Jeg tror at vi bare lager en felle for oss selv ved å bli sittende her imens, uten i grunnen å kunne gjøre noe mer omkring Stortinget enn vi har gjort.

Dønheim: Eg bed om orsaking at eg som ny mann tek ordet i ei så vanskeleg sak, men det er noko lite eg skulle ha sagt. Situasjonen er at tyskarane ved eit meisterkupp har teke viktuge punkt i landet vårt. Situasjonen er vidare den at vi har teke militære rådgjerder mot dei, og vidare den at vi kan gå ut ifrå at vestmaktene fyrebur og er i ferd med å rykke oss til hjelp. Under dei tilhøve kan vi vera heilt visse på at tyskarane ikkje gjev seg inn på noka forhandling, som bremsar farten i deira pågang. Det er heilt fantastisk å tru det, for det er klårt at dei kan taka alle hamner her i landet med eit heller raskt grep. Dersom dei ikkje det kan, så er deira aksjon forfeilet. Difor meiner eg det er rett, det som presidenten sjølv sa, som eg forstår at denne delegasjonen skal, at den saman med Regjeringa får den vidast moglege fullmakt til å styra landet. Eg går ut ifrå at det kan skje heilt lovleg i den situasjon som er komi, for ein gjer etter mi meinung stillinga vanskeleg for dei som har ansvaret, ved å ha eit storting, ei så stor forsamling som 150 mann, svevande slik som her. Det vil vera mykje betre, mykje lettare for dei som skal forhandla, at Stortinget løyser seg opp og forsvinn på ein slik måte at det ikkje er så lett å finna det att.

Med omsyn til stillinga elles vil eg òg gjera merksam på det som er sagt tidlegare i dag, og som var sagt i går: Det er ikkje berre denne dagen i dag og dei næraste dagane som vi her skal tenkja på, men det er fyrst og fremst Noregs fridom og framtid som sjølvstendig stat, som i disse tidene liksom heng og vipper. Og dei menn som skal forhandla med tyskarane, må fyrst og fremst vera merksame på den lange lina, som vi må tenkja på når det gjeld Noregs framtid.

Presidenten: Presidenten går ut fra, at i de avgjørelser Stortinget har truffet, ligger der hensyn til alle de sider som her har vært nevnt. Går det slik som hr. Mowinckel ønsker, og som vi alle håper, men kanskje ikke tror så bestemt, vil vanskelighetene være av en relativt begrenset og oversiktlig art, og jeg går ut fra at regjering og storting vil kunne fortsette omtrent på samme måte som regjering og riksdag i Danmark fortsetter sitt arbeid, innen den snevre ramme som er gitt. Men jeg er enig med hr. Stray i at vi måtte være meget blinde, hvis vi gikk ut fra at det var den eneste mulighet som foreligger. Og når Stortingets president i samråd med Regjeringen anbefalte Hamar som stedet for oss, var det også med den tanke at man kunne evakuere og sette over. Og som statsministeren var inne på, — hvis det skulle vise seg at det er umulig for denne regjering, som er

landets lovlige regjering, å komme i den kontakt hvori den skulle komme med makthaverne i øyeblikket, har den åpen den adgang å bevare Regjeringen og derigjennom det internasjonale symbol på Norges uavhengighet og selvstendighet, den eneste regjering som har en internasjonal bemyndigelse og fullmakt til å opptre, selv om den sitter i et fremmed land. Alle disse hensyn er i virkeligheten tilgodesett ved de avgjørelser som har vært truffet her. Ingen av oss har den profetiske evne at vi kan vite nøyaktig hvilket forløp begivenhetene vil kunne få. Vi har søkt å treffe avgjørelser som regner med alle de nærmestliggende muligheter, og jeg er dessverre redd for at hr. Peersen har rett i den betraktning, at det vel kan tenkes forhold under hvilke medlemmer av Stortinget vil bli forsøkt fengslet ene og alene fordi de er medlemmer av Stortinget. Det er umulig på forhånd å vite hvori der vil ligge den beste beskyttelse mot dette, men muligheten er der, og den mulighet gjør man vel i å regne med. Skulle den mulighet bli til virkelighet, må vi også håpe at ethvert medlem av Stortinget vil vite å bære også en slik tilskikkelse på en måte som kan tjene landets verdighet, og høyne respekten for hvert enkelt medlem hvem en slik skjebne midlertidig måtte overgå.

Natvig Pedersen frafalt ordet.

Kjær: Får jeg lov å spørre om det blir bekreftet at det nå blir telefonert til Oslo, og at vi her, før vi går fra hverandre, kan avvente et mulig svar som kan klare spørsmålet?

Presidenten: Der blir telefonert med en gang. Når man kan få en fyldestgjørende forbindelse, tør jeg ikke uttale i dette øyeblikk.

Presidenten gir sin tilslutning til de ord som ble uttalt av statsministeren, og går ut fra at ethvert medlem av Stortinget i denne stund har sitt hjerte og sitt sinn fylt av de samme tanker på landets fremtid og på landets fortsatte uavhengighet og integritet. Vi håper og tror at vårt folk skal ha evne og vilje til å bære en hvilken som helst tung gjennomgangsperiode slik at fremtiden blir bevart for våre barn, og vi sier alle: Gud signe vårt dyre fedreland!

Så synger vi kanskje første vers av «Ja, vi elsker».

Forsamlingen sang stående 2 vers av nasjonalsangen.

Presidenten: Dette møte er hevet, og Stortingets forhandlinger er utsatt inntil nærmere kunnngjørelse og innkallelse, som forhåpentlig vil kunne skje i løpet av de aller første dager.

Møtet slutt kl. 22,25.